

FARSKÝ PASTORAČNÝ PLÁN

Pastoračný plán 2007-2013 ponúka sofistikovanú pastoračnú líniu: predevanjelizáciu pre vzdialených od Cirkvi, evanjelizáciu pre ľahostajných, katechizáciu pre verných a sprevádzanie pre angažovaných. Tento prístup sa môže stať pre nás fundamentom novej pastoračnej starostlivosti a novej inkulturácie evanjelia na začiatku 21. storočia. Naša súčasná pastoračná prax je v súčasnosti poznačená skôr stratégiou ponúkať všetko všetkým. Ale to je vyčerpávajúce a veľakrát neadresné... Preto stratégia diferencovaného prístupu, ktorú mnohí už intuitívne alebo cieľavedomo praktizujeme, môže byť pre nás veľkou pomocou, ako sa individuálne priblížiť k človeku našich čias a zefektívniť pastoračnú prácu na úrovni farnosti a diecézy.

Ako uživotniť pastoračný plán v našich farnostiach? Ciest je viacero. Inkulturácia si vyžaduje kenózu a inkarnáciu: teda "poľudštenie" vznešených právd takým spôsobom, aby boli stráviteľné pre človeka, nie však, aby nadbiehali jeho vkusu či slabosti. Znamená to aj vytvorenie efektívnych nástrojov realizácie. Preto predkladaných sedem krokov predstavuje jednu z možností, ako by sa nová evanjelizácia mohla stať súčasťou života našich farností a diecézy.¹

- Krok č. 1: *modliť sa* – chcieť zmenu vo farnosti je niečo celkom iné, ako reštrukturalizovať firmu; môžeme používať vhodné a primerané menežérske techniky, ale zásadným hýbateľom je Kristus a Božia milosť: „Bezo mňa nemôžete nič urobiť“ (porov. Jn 15,5) – nie že niečo alebo málo, ale nič..., preto nielen na počiatku, ale celý proces zmeny vo farnosti musí sprevádzať modlitba farnosti;
- Krok č. 2: *katechizovať a ponúkať predevanjelizačné programy* (nie iba jednorazové podujatia, ale programy s evanjelizačnou stratégiou pre ľudí na okraji Cirkvi alebo pre tých, ktorí sa s ňou necítia vôbec spätí) – snažiť sa o diferencovaný prístup k rôznym skupinám a ich potrebám; preto treba katechizovať všetkých: deti, mládež, dospelých, rodiny a seniorov (ktorých bude čoraz viac);

¹ Porov. NEUGEBAUER, J. *Farnosť dnes a zíttra*. Svitavy : Trinitas 2000, s. 23-30.

- Krok č. 3: *zakladať a podporovať malé spoločenstvá* – nová evanjelizácia je možná iba tam, kde vznikajú a žijú malé spoločenstvá, popri činnosti individualít je potrebné podporovať malé spoločenstvá, viesť ich a sprevádzať; pre život farnosti je nevyhnutné vytvoriť „jadro“ angažovaných spolupracovníkov, s ktorými môžeme postupne realizovať prvé projekty, ako ich predkladá pastoračný plán;
- Krok č. 4: *založiť a efektívne riadiť činnosť pastoračnej a ekonomickej farskej rady* – participácia je nevyhnutným predpokladom zaangažovanosti; nehovoriac o napĺňaní krstného kňazstva a sebarealizácii (a ochote k službe) odborníkov rôznych profesií vo farnosti;
- Krok č. 5: *plánovať a tvoriť konkrétne projekty* – od prípravných krokov k zmene treba prejsť k plánovaniu a ku konkrétnym projektom rovnako tak aj kreatívny prístup a diverzifikáciu pri spolupráci na projektoch – nebať sa osloviť aj mimocirkevný „priestor“ a organizácie na spoluprácu;
- Krok č. 6: *permanentne formovať laikov (ale aj kňazov!) a sprevádzať ich* – vznikom malých spoločenstiev nič nekončí, naopak je to začiatok dlhodobého procesu permanentnej formácie jednotlivcov a spoločenstiev, kde je dôležité individuálne sprevádzanie; spoločnou úlohou všetkých je prehlbovať sa v ohlasovaní, slávení a službe a učiť sa tvoriť spoločenstvo;
- Krok č. 7: *pôsobiť na miestnu mienku* – obec (mesto), región, krajinu, kontinent čakajú na naše návrhy a angažovanosť; svetlo a soľ sa musia dostať do sveta, inak sú nanič... nová kultúra proexistencie a civilizácia lásky vyrastie postupne a potrebuje čas a trepezlivosť.²

Čo má tvoriť farský pastoračný plán a ako sa k nemu dopracovať?

1. **Analýza:** kde sa nachádza súčasná farnosť, aká je jej história, aké sú jej základné charakteristiky, sociálny status jej členov (nielen tých, ktorí chodia

² Iný prístup (vidieť – posúdiť – konať – sláviť) ponúka rakúska brožúrka, ktorá čerpá zo skúsenosti z projektu New Image of Parish, kde 1. krokom je **analýza** (teologické a sociologické východiská), 2. krok je prechod **od analýzy k plánovaniu** – stanovenie prvých cieľov a prvého plánu na rok a 3. krokom je pomenovanie ideálu – verbalizovanie **sna o farnosť** v horizonte cca 10 rokov. Táto iniciatíva predpokladá **senzibilitu pre spoločenstvo** – vznik skupín – spoločne, rozvoj angažovanosti, **evanjelizácia** – čítanie Písma a modlitba – proces prerodu skupín na spoločenstvá a **katechéza** – ako cielené uvedenie do chápania sviatostí – **služba svetu** a farnosť sa stáva spoločenstvom spoločenstiev. Neoddeliteľnou súčasťou procesu je aj revízia (porov. *Entwicklung und Erneuerung der Pfarrgemeinde*. Salzburg 2002. Preklad: *Farnosť na ceste*. Svitavy : Trinitas 2003, s. 38-46).

do kostola...). Výsledkom sú fakty, štatistiky a tabuľky, ale potrebné je ich čítať a interpretovať v duchu evanjelia.

2. **Konkretizácia vízie a zadefinovanie cieľov.** K určitému časovému horizontu sa snažíme v duchu viery hľadať rozvojovú biblickú víziu pre farnosť: aby sme neprešľapovali na mieste, nebojme sa pýtať. Cieľov by nemalo byť veľa a mali by byť úplne konkrétne pre celú farnosť a pre rozličné skupiny.
3. **Zadefinovanie pastoračných metód a nástrojov** realizácie ako adekvátnych ciest k naplneniu cieľov.
4. Stanovenie **priebežného hodnotenia a rozdelenie kompetencií.** Všetci nemôžu robiť všetko, a preto treba v procese prípravy osloviť čo najširší okruh spolupracovníkov a dať im aj primerané kompetencie, aby neboli len bábkami.

Ján Pavol II. odporúča, aby „každá partikulárna cirkev mala vlastný (kultúrny) projekt.“³ V tomto projekte by sme mali pamätať na základné rozdelenie ad intra a ad extra, teda na vzťahy “do vnútra farnosti” a smerom “k svetu”. V rámci pastoračného plánu farnosti by sme mali pamätať napríklad aj na programy pre farské pastoračné centrá.

Zrejme si hovoríte, že to všetko pre niekoho vyzerá veľmi komplikovane a pre iných zas veľmi triviálne. Zostavenie pastoračného plánu nie je otázka práce pre správcu farnosti na dva dni, ale celého tímu ľudí v priebehu niekoľkých týždňov, ba mesiacov. Nie je to len kalendár akcií alebo manuál pre prípravu k sviatostiam. Je to komplexný program pre obnovu farnosti v duchu evanjelia.

³ JÁN PAVOL II., *Prejav k Pápežskej rade pre kultúru*. In PÁPEŽSKÁ RADA PRE KULTÚRU *Pastorácia kultúry*, s. 49. Porov. *Fede e cultura* 2823.